

Novorozenecké období

PhDr. Michaela Peterková, www.psyx.cz

Zvykání si na život ve vnějším světě

Člověk se nazývá novorozencem v prvním měsíci svého života. Jeho prvním velkým úkolem na tomto světě je vzpamatovat se a vstřebat výraznou změnu způsobu života - po narození se ocitá ve zcela odlišném prostředí, než na jaké byl zvyklý z prenatálního období. Proto se novorozenecká fáze označuje také jako doba adaptace. V děloze matky mělo stálou teplotu, nulové zrakové podněty a všechny zvuky, doteky a nárazy byly tlumené; po porodu dítě musí samo dýchat, regulovat tělesnou teplotu a zvyknout si na relativně hlučné, přesvětlené a "tvrdé" prostředí. Do situace novorozeněte se můžeme alespoň částečně vžít, když se v bazénu na pár desítek vteřin potopíme pod vodu - voda s námi houpe, vše je příjemně modrozelené, slyšíme jen hluboké a tlumené zvuky ... po vynoření nás čeká jasné světlo, velký hluk a fungující zemská přitažlivost. Takové prostředí je pro nás běžné, takže mu opět přivykneme téměř okamžitě, ovšem právě narozené dítě žilo "pod vodou" mnoho týdnů a svět nad hladinou zažívá poprvé - znamená to, že jej bude poznávat a přizpůsobovat se mu mnohem nesnadněji a déle.

Novorozenec asi 16-20 hodin denně spí a v krátkých úsecích bdění uspokojuje své biologické potřeby. Je vybaven vrozenými reflexy*, které mu umožňují adaptaci (reflexy spojené s příjmem potravy, obranné reflexy, uchopovací reflex aj.). Nedovede soustředit pozornost po dobu delší než jen několik vteřin a zaujmou ho pouze nové a intenzivní podněty. Pro normální vývoj dítěte je třeba zajistit mu přiměřeně podnětné prostředí.

Zrak novorozence je fixován pro ostré vidění ve vzdálenosti cca 25 cm. Dítě upřednostňuje kontrastní a tvarově bohaté objekty; rádo pozoruje lidský obličej, který tyto požadavky splňuje. Poslední výzkumy se dokonce zabývají hypotézou, že máme vrozené schopnosti vnímat zvláštnosti lidského obličeje, k čemuž je určena samostatná oblast mozkové kůry. Již z prenatálního období si dítě pamatuje hlas své matky, který preferuje před hlasem ostatních lidí. Z chutí a vůní dává přednost sladkému. Nejdůležitější v tomto období je pro dítě doteková stimulace při chování, krmení apod. Během krátké doby si novorozenec spojí např. zvednutí do určité výšky s kojením, což je již výsledek učení**. Malé dítě rozlišuje v podstatě jen dvě emoce - příjemnou a nepříjemnou.

Ačkoli novorozené dítě může působit dojmem totální bezmocnosti, není

Online testy na
www.psychotesty.psyx.cz

EQ-TEST

Test emoční inteligence Dokážete komunikovat s druhými, umíte správně odhadnout, jak se cítí? Vládnete svým emocím nebo ony ovládají vás?

OSPAT

Test typů a poruch osobnosti Jaké je celkové zaměření vaší osobnosti? Nemáte některé vlastnosti příliš silně nebo naopak příliš slabě vyvinuté?

BITEPT

Test psychických poruch Dělá vám starosti vaše psychika? Chcete pomoci odhadnout, jak jste na tom s duševním zdravím?

FULJOB

Test profesní orientace Na jakou školu nebo práci se hodíte? S jakou profesí ladí vaše osobnost?

MEMREX/COGIT

Test paměti a test mentálního výkonu. Jak funguje vaše paměť? Jak dobří jste v zapamatování a vybavení? Myslí vám to pružně, rychle a bezchybně? Neselháváte v pozornosti?

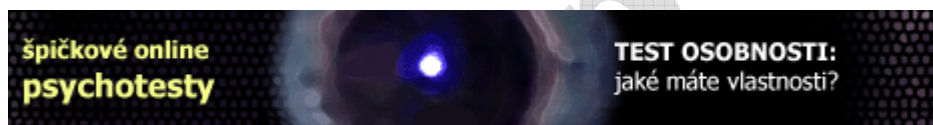
Online testy na
www.psychotesty.psyx.cz

tomu tak - sice se neobejde bez péče druhých lidí, ale zdaleka není jen pasivním příjemcem informací z okolí. Svým chováním a tím, že některým podnětům věnuje více pozornosti než jiným a rozličně na tyto podněty reaguje, se podílí na vlastním vývoji (např. jedno dítě přestane plakat, pokud jej matka pohoupe, jiné spolehlivě uklidní sání - první dítě bude tedy více nošeno a houpáno, druhému bude častěji nabízena potrava). Mezi dítětem a rodiči funguje od samého počátku oboustranná komunikace a vzájemná interakce***.

Aby další vývoj člověka probíhal zdravě, je třeba, aby mu byly v novorozeneckém období uspokojovány jeho biologické potřeby, aby měl dostatečný přísun adekvátních podnětů, žil v nechaotickém prostředí a v neposlední řadě musí navázat pozitivní citový vztah s matkou****.

Není bez zajímavosti, že lidé jsou částečně předprogramováni tak, aby jejich chování k dítěti bylo pro toto dítě srozumitelné a přínosné. Například se spontánně naklání k novorozeneckému dítěti právě tak, aby je dítě vidělo ostře (tj. zhruba do vzdálenosti 20-30 cm od něho). Snaží se rovněž pomalu a pečlivě vyslovovat, což má později pro dítě obzvláště velký význam z hlediska učení se řeči. Mateřské chování matky nějakou dobu po porodu je určeno biologicky (hormonálně a reflexivně) - příroda si tak zajišťuje, že matka své mládě - dítě neopustí a bude se o něj starat. (Tím ovšem není řečeno, že mateřské chování je založeno pouze takto; matka se o dítě stará většinou z čistě psychologických důvodů, přičemž ty biologické jsou jen jakousi v evoluci vyvinutou pojistkou.)

autor: PhDr. Michaela Peterková, www.psyx.cz

www.psychotesty.psyx.cz

Psychologie na internetu:

- www.psychotesty.psyx.cz > online psychologické testy
- www.psychoweb.cz > články z psychologie, výtahy z knih
- www.psychonet.cz > inteligentní testy osobnosti
- www.profi.psychonet.cz > psychologické testy pro firmy a personalistiku
- www.velka.zlutasova.cz > online programy proti depresi a úzkosti
- www.chytra.zlutasova.cz > kurzy základů psychologie přes internet
- www.relaxace.psychoweb.cz > relaxace v mp3 ke stažení
- www.psyx.cz > testy, poradna, hypnóza

* Reflex

Automatická, mimo vědomí probíhající odpověď organismu na podnět. Nepodmíněný reflex je vrozenou reakcí narozdíl od reflexu podmíněného, který je produktem učení. Nervové dráhy účastníci se reflexní odpovědi tvoří tzv. reflexní oblouk: receptor (ve smyslovém orgánu) > aferentní (dostředivá) nervová dráha > mozkové centrum, kde probíhá vyhodnocení > eferentní (odstředivá) nervová dráha > efektor (výkonný orgán - sval, žláza).

Příklady nepodmíněných reflexů:

- sací reflex - na podráždění rtů odpovídá novorozenec sacími pohyby
- salivační reflex - potrava v ústech vyvolává slinění
- úchopový reflex - na podráždění dlaně nebo chodidla reaguje novorozenec jejich sevřením
- orientační reflex - nové, neznámé podněty vyvolávají pátrací reakci, zaměření pozornosti

Online programy proti úzkosti a depresi

* zbavte se svých potíží z pohodlí svého domova

* zcela anonymní

* potřebujete jen zájem a internet

www.velka.zlutasova.cz

Test duševního zdraví - MENFIT

* posuzuje pozitivní i negativní vlivy na vaši psychiku

* zjišťuje možný výskyt nejčastějších psychických poruch

www.psychonet.cz

Stáhněte si relaxaci v mp3

* relaxační metody pomáhají proti úzkosti, stresu, při potížích se spánkem a jiných problémech

www.relaxace.psychoweb.cz

Inteligentní test osobnosti IES

* hodnotí 14 klíčových lidských vlastností

* podrobné vyhodnocení bez čekání, ihned

www.psychonet.cz

** Učení

Učení neznamená pouze sezení nad učebnicí a memorování látky ke zkoušení. V psychologii je pojem učení označením pro schopnost jedince (organismu) získávat a využívat zkušenost; je to jeden z procesů způsobující změny v psychice a jeho účelem je adaptace na nové situace.

Základními typy učení jsou klasické a instrumentální podmiňování. Klasické podmiňování spočívá ve vytvoření asociace mezi dvěma společně se vyskytujícími podněty - slyšíme typické bzučení - víme, že poblíž je mouha. Instrumentální podmiňování spočívá v nalezení a zafixování si úspěšné odpovědi - vezmeme plácačku a mouhu zabijeme.

Učit se lze např. pohybovým a sociálním dovednostem, myšlenkovým operacím apod. Vše, co není vrozené, je naučené.

*** Interakce

Vzájemné ovlivňování, působení zúčastněných faktorů.

V sociálních vztazích jde o působení jedinec <> jedinec, jedinec <> skupina, skupina <> skupina, jedinec/skupina <> prostředí; chování jednoho se stává podnětem pro chování druhého, který zas v rámci zpětné vazby ovlivňuje toho prvního, ... (Podobně je to u hlavních činitelů vývoje - tj. biologických vlivů, vlivů prostředí a aktivity jedince, které se také ovlivňují navzájem a vývoj je pak určen jejich spolupůsobením.)

Rozlišují se tři typy sociální interakce:

- proaktivní interakce - jedinec si vybírá prostředí, které odpovídá jeho povahovým rysům; prostředí pak tyto rysy zpětně posiluje (extravert chodí na plesy, introvert chytá ryby)
- evokativní interakce - jedinec vyvolává u druhých reakce odpovídající jeho ustáleným rysům (hrubé jednání evokuje taktéž hrubost)
- reaktivní interakce - jedinec připisuje prostředí vlastní úmysly a podle toho na situace reaguje (neúmyslné přehlédnutí si vysvětluje jako demonstrativní nezájem a chová se podrážděně)

**** Matka

Tímto označením se zde myslí mateřská osoba obecně, tedy osoba, která plní funkci matky. Nejčastěji to bývá biologická matka, ale může jít také o otce, babičku, nebo jiného příbuzného, pečovatelku v kojeneckém ústavu apod.

Stejně tak pojmem rodiče se zde myslí osoby, které plní funkci rodičů, pojmem otec osoba, která plní funkci otce atd.

Kurzy základů psychologie přes internet

* z každého se může stát dobrý psycholog-amatér

* kurzy pro každého, kdo se o psychologii "jen" zajímá a pro uchazeče o studium psychologie

www.chytra.zlutasova.cz

Psychologické testování pro firmy a personalisty

* zjistíte schopnosti a vlastnosti svých zaměstnanců a uchazečů o práci

* profesionální testy za minimální ceny

* online a s výsledky ihned

www.profi.psychonet.cz

Test duševního zdraví - MENFIT

* posuzuje pozitivní i negativní vlivy na vaši psychiku

* zjišťuje možný výskyt nejčastějších psychických poruch

www.psychonet.cz